УДК: 619.616:995.42

В. І. Рисований, кандидат ветеринарних наук, доцент

Сумський національний аграрний університет, м. Суми

e-mail: rvisu@ykr.net

ДЕРМАНІСІОЗ КУРЕЙ В УМОВАХ ПРИСАДИБНИХ ГОСПОДАРСТВ ШОСТКІНСЬКОГО РАЙОНУ

Актуальність проблеми. За останні роки в України все більшого розвитку набуває птахівництво, оскільки є найбільш скороспілою галуззю тваринництва, яка при порівняно незначних витратах на працю, корми і додаткові затрати дає за короткий проміжок часу високоякісну продукцію.

Успішне та економічно вигідне виробництво продукції птахівництва передбачає постійне та неухильне пильнування за епізоотичним станом вирощуваного поголів'я. Якщо взяти до уваги той фактор, що впродовж останніх десятиліть все більшої актуальності набувають мікст інвазії та бактеріози, перебіг яких проходить одночасно без прояву патогномонічного симптомокомплексу, то стає очевидним висока актуальність дотримання технологій вирощування та контролю біобезпеки виробництва м'яса птиці та яєць, незалежно від їх видової приналежності, оскільки протягом останніх років розвивається не лише курівництво, але і інші галузі птахівництва [1, 4, 5].

Серед значного різноманіття захворювань птиці заразної етіології вагома частка належить захворюванням, збудниками яких є ектопаразити, як постійні, так і тимчасові. Арахноентомози належать до переліку біологічних агентів, які створюють суттєві екологічні проблеми, що негативно впливають на розвиток птахівництва в цілому Останнім часом все частіше реєструються випадки інвазування птиці червоним курячим кліщем Dermanyssus gallinae, одним з найнебезпечніших кровосисних паразитів, який негативно впливає на отримання продукції в птахогосподарствах. Хвороба проявляється виснаженням, зниженням несучості (до 10%), анемією, відставанням у рості та розвитку; можливий падіж серед молодняку - 2-5% [3-4, 6].

Метою нашої роботи було визначення інвазування птиці, а саме курей, дерманісусним кліщем, а також впровадження профілактично-лікувальних заходів за дерманісіозу, оскільки даний кровосисний ектопаразит є переносником збудників хвороби Ньюкасла, орнітозу, холери, є небезпечним для людей як переносник жовтої лихоманки, може спричинювати гострі алергічні дерматити, свербіж.

Матеріали і методи. Дослідження проводили в лабораторії кафедри епізоотології та паразитології Сумського НАУ та в умовах присадибних господарствах Шосткінського району (с. Чаплiївка, с. Клишки, с. Вороніж, с. Тиманівка). З метою встановлення епізоотичної ситуації щодо дерманісіозу та подальшого аналізу застосовуваних схем лікувально-профілактичних заходів, ретельному дослідженню було піддано поголів'я птиці та приміщення в двадцяти присадибних господарствах Шосткінського району, у кожному з яких ретельному огляду піддавали близько 90 % наявної на момент обстеження птиці. Для виявлення дерманісусних кліщів одночасно проводили огляд приміщень, в яких утримувалася птиця, здійснюючи старанне дослідження можливих місць перебування курячих кліщів: сідал, різноманітних шпарин та підлог у пташниках, підстилкового матеріалу, гнізд. З метою збору кліщів із різних частин пташника відбирали проби підстилки.

Результати досліджень. Внаслідок епізоотичного обстеження двадцяти птахівничих господарств, у дев'яти з них було зареєстровано наявність кліща Dermanyssus gallinae, причому екстенсивність інвазії в межах обстеженого господарства, де реєстрували дерманісіоз досягала 41%. Тоді коли Dermanyssus gallinae є тимчасовим паразитом і нападає

на курей переважно в нічний час. Найбільшу кількість кліщів виявляли у підстилці під сідалом птиці та у гніздах. У двох господарствах крім кліщів Dermanyssus gallinae на птиці виявляли представників родини Menoponidae (Menacanthus stramineus). Провівши ретельний аналіз ситуації щодо дерманісіозу в кожному з обстежених господарств, нами була запропонована комплексна система заходів.

Висновки: 1. В присадибних господарствах Шосткінського району (с. Чаплiївка, с. Клишки, с. Вороніж, с. Тиманівка) з двавдцяти обстежених господарств у дев'яти було встановлено різну ступінь інвазування кліщем Dermanyssus gallinae.

2. Найбільшу ступінь дерманісусної інвазії виявляли у підстилці та гніздах у місцях